

Hoe betrouwbaar is Wikipedia?

Een maand geleden stond op Wikipedia dat je op de Radboud Universiteit een studie 'Ass-sucking' kon volgen. Vast en zeker een boeiende studie, maar vooral een voorbeeld van hoe feilbaar de populaire internetencyclopedie soms is. Echter: uit onderzoek bleek dat de kwaliteit van Wikipedia vergelijkbaar is met de gerenommeerde 'Encyclopedia Britannica Online'. Hoogleraar Paul van Tongeren ging tijdens een mastercursus het omstreden medium te lijf.

Dagelijks bezoekt gemiddeld tien procent van alle internetgebruikers wereldwijd Wikipedia. "Wikipedia negeren, betekent de geest van de tijd negeren." Volgens Paul van Tongeren – hoogleraar wijsgerige ethiek – is het onverstandig de internetencyclopedie links te laten liggen. "We laten op die manier de mogelijkheden en de kwaliteit van Wikipedia onbenut. Die kwaliteit is over het algemeen goed, dat blijkt onder meer uit een vergelijkend onderzoek met de Encyclopedia Britannica." Tijdens een mastercursus gaf Van Tongeren studenten de opdracht om een artikel op Wikipedia toe te voegen of te bewerken. Vervolgens volgde Van Tongeren met de groep studenten de lotgevallen van deze bijdragen. Gaandeweg de college-reeks groeide zijn enthousiasme. Als het aan hem ligt, wordt Wikipedia in de toekomst veel vaker gebruikt en nemen wetenschappers verantwoordelijkheid voor de inhoud ervan. "Als velen het gebruiken, als de kwaliteit goed is, én als het allerlei nieuwe

mogelijkheden biedt, waarom studenten het dan verbieden?" Toen Van Tongeren deze gedachten voorlegde aan collega's van

verschillende faculteiten, schrok hij van de scepsis. Toen besloot hij op eigen houtje te beginnen onder het motto: "Als het goed

werkt, vertelt het zich vanzelf door." Van Tongeren is niet de enige die Wikipedia gebruikt. Ook Bart Jacobs, hoogleraar informatica, gebruikt de internetencyclopedie intensief: "Binnen mijn vakgebied worden er zeer nuttige dingen op Wikipedia gezet door vakgenoten, maar ook door geïnteresseerde leken. Als ik een stuk lees dat over mijn eigen terrein gaat en ik zie dat er fouten in staan, dan verbeter ik die. Wikipedia biedt ook veel mogelijkheden voor onderwijs, want studenten kunnen er niet alleen informatie vandaan halen, ze kunnen er ook actief mee aan de slag."

Wikipedia geeft energie

Paul van Tongeren geeft een aantal argumenten om de internetencyclopedie te gebruiken: "In de colleges leerden we hoe Wikipedia werkt, wat er gebeurt met een lemma, wie er zoal mee bezig zijn. Ook doorzagen studenten de architectuur van een encyclopedie. Dat inzicht kunnen ze toepassen bij de structuur van hun eigen verhaal.

Wikipedia Missers

Wikipedia is een open source systeem waarbij iedere gebruiker de inhoud kan aanpassen. De kracht hiervan is dat massa's mensen fouten kunnen signaleren en verbeteren. Tegelijkertijd is deze opzet een bron van kritiek, want het is maar al te eenvoudig om fouten toe te voegen. Zoals deze:

- 1 De bekendste misser is die van prinses Mabel en prins Friso op de Engelstalige Wikipedia. Het ging om de vermelding dat de prinses voorafgaand aan haar huwelijk met Friso 'incomplete and false information' verstrekke over haar verleden. De woorden 'and false' werden door het koppel zelf verwijderd.
- 2 30.000 ambtenaren van het Ministerie van Justitie kregen vanwege puberale grappen op Wikipedia beperkingen opgelegd. Zo werd in het artikel over Theo van Gogh vermeld dat de cineast 'met zijn lul uit z'n broek' over de Linneausstraat fietste, op de dag dat hij werd vermoord.
- 3 Alle medewerkers van de publieke omroep werd tijdelijk de toegang tot Wikipedia ontzegd nadat de Wereldomroep meldde dat bij het lemma 'Mart Smeets' het woord God was toegevoegd, dat de pagina van het radioprogramma *Vroege Vogels* deels werd verwijderd en dat medewerkers van het *NOS Journaal* voor mensapen werden uitgescholden.
- 4 Een maand geleden stond op Wikipedia te lezen dat op de Radboud Universiteit het vak 'Ass-sucking' werd aangeboden. Hoeveel inschrijvingen er waren, is onbekend.

'Wikipedia negeren, betekent de geest van de tijd negeren'

Wikipedia dwingt studenten te structureren, anders verwijderen moderators hun bijdrage. Tegelijkertijd laat Wikipedia veel meer mogelijkheden open dan wanneer je een artikel instuurt voor een wetenschappelijk tijdschrift. Je moet dus zelf nadenken over de structuur van je tekst. Een ander voordeel is dat je stukje bij beetje kunt werken. Wij wetenschappers zijn gewend pas iets te publiceren als het helemaal af is. Zo komt het dat wij, ikzelf ook, veel stukjes tekst 'in

de la' hebben liggen die te goed zijn om weg te gooien, maar die nog niet afgerond zijn tot een heel artikel. Met Wikipedia kan dat materiaal direct het internet op. Daarnaast laat de linkstructuur van het medium duidelijk zien dat kennis niet op zich staat, maar zich altijd in een netwerk bevindt."

Hoe vinden studenten het eigenlijk? De brede lach op de gezichten van de vierdejaars zegt genoeg. Geamuseerd volgen ze de cursor op het scherm. "Daar

moet je klikken...iets naar onder...nog meer, ja daar!" Het is ook Van Tongeren opgevallen: "Ik geef lange colleges en na verloop van tijd zie ik altijd de vermoeidheid toeslaan. De keren dat we aan de Wikipedia-opdracht werkten, gebeurde dat niet. Als het college afgelopen was, hoorde ik de studenten er nog levendig over npraten. Het animeert blijkbaar, het geeft energie."

Maar er lijkt nog meer mee te spelen. Paul van Tongeren ver-

moedt dat studenten het idee hebben dat ze een soort wetenschappelijk werk verrichten: "Elke wetenschapper weet hoe goed het voelt om te publiceren en je eigen werk gedrukt te zien." Daarnaast speelt volgens hem ook een gevoel van nut mee. Wie een lemma op zijn naam heeft staan waar de gehele wereld vruchten van kan plukken, is nuttig bezig.

Geef het publiek iets terug

Wikipedia is ook een manier om wetenschappers minder geïsoleerd te laten werken. Bart Jacobs is het hiermee eens: "De universiteit is door publiek geld gefinancierd. Ik denk dat de kennis die wij via dat geld opdoen, terug moet worden gegeven aan het publiek. Dat kan via commerciële uitgeverijen, maar waarom niet via Wikipedia? De informatie is dan veel toegankelijker. Ik zie er zelfs nog een groter ideaal in. Wikipedia kun je over de hele wereld lezen. Ook in minder welgestelde landen, waar ze misschien geen geld hebben voor dure boeken of abonnementen."

Als Wikipedia zoveel voordelen heeft, waarom dan zoveel scepsis? Volgens Bart Jacobs hebben veel mensen op de universiteit koudwatervrees. Met een knipoog zegt hij: "Het is een soort gemopper van oude mannetjes: waar gaat het heen met al die computers!" Naast deze koudwatervrees is het volgens hem ook een gebrek aan vertrouwen in de kwaliteit van Wikipedia. De encyclopedie zou veel onjuiste informatie bevatten. Jacobs is zelf, met een studie filosofie in het verleden, niet ongevoelig voor kritiek op 'de waarheid' van Wikipedia. Het is terecht om daarnaar te vragen, meent hij. "Hier op de universiteit is men geneigd de waarheid te institutionaliseren: het is waar, want het komt van de universiteit. Wikipedia wordt als een aanval op dat schema ervaren." Jacobs weersprekt de scepsis vol vuur: "Het is toch een fantastisch medium, zo'n ongelofelijke berg aan informatie die voor iedereen toegankelijk is!" x

Tekst: Walter Breukers

Illustratie: Ruud Vos